

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма “Облік і оподаткування”

Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 13 від 1 березня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура дисципліни
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія розвитку обліку
Освітня програма	Облік і оподаткування
Спеціалізація за наявності	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс /семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 16 Семінарські – 14 Самостійна робота – 60
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни	
<p>Знання історії обліку важливе для розуміння його сучасного стану і оцінки можливих напрямків розвитку. Історична еволюція бухгалтерського обліку розглядається не заради її самої, а для полегшення розуміння сучасного і оцінки майбутнього.</p> <p>Актуальність дисципліни “Історія бухгалтерського обліку” пов’язана з тим, що для розуміння сучасного розвитку обліку й оцінки можливостей прогнозування його еволюції в майбутньому необхідно знати історію розвитку основних понять і концепцій. Лише вивчаючи історію бухгалтерської науки, можна зрозуміти та усвідомити ті помилки й недоліки, які мали місце в сфері організації та ведення обліку в минулому та існують на сучасному етапі, знайти необхідні відповіді на облікові питання.</p> <p>Метою дисципліни “Історія обліку і оподаткування” є надання знань про процес розвитку та становлення бухгалтерського обліку як окремої науки, та оформлення його основних інститутів, значення і ролі бухгалтерського обліку на підприємствах, його історичне значення.</p> <p>Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни “Історія обліку і оподаткування” є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - спрямування на вивчення методів раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку і стан оподаткування на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів; - набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні; - розширення світогляду, формування уявлень про багатогранність багатовекторність історії бухгалтерського обліку; - вироблення бачення явищ минулого та сучасності з позиції історизму діалектичного розуміння багатогранності і суперечливості історії; - оволодіння необхідним мінімумом теоретичних знань з актуальних проблем історії бухгалтерського обліку та оподаткування; - уміння самостійно аналізувати основні інститути бухгалтерського обліку та оподаткування пояснювати природу їх витоків. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> методи раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку і стан оподаткування на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів; навички опрацювання і використання облікової інформації в управлінні; як розширити світогляд, формування уявлень про багатогранність багатовекторність історії бухгалтерського обліку; 	

явища минулого та сучасності з позиції історизму діалектичного розуміння багатогранності і суперечливості історії;

необхідний мінімум теоретичних знань з актуальних проблем історії бухгалтерського обліку та оподаткування;

як самостійно аналізувати основні інститути бухгалтерського обліку та оподаткування пояснювати природу їх витоків.

вміти:

– дослідити основні етапи розвитку та становлення науки про бухгалтерський облік;

– виявити основні тенденції розвитку практики рахівництва;

– визначити тенденцій та перспектив розвитку бухгалтерського обліку як науки у цілому та таких важливих понять як предмет та об'єкт цієї науки.

Після вивчення початкової дисципліни студент повинен оволодіти такими **комунікаціями**: показувати уміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

Інтегральна компетентність

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Компетентності

Загальні компетентності

ЗК 05. Цінування та повага різноманітності та монокультурності

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні та наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірності розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу та суспільство та розвитку суспільства техніки і технології, вести здоровий спосіб життя.

СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ які властиві трансформаційним процесам в економіці.

ПРН 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Початок зародження бухгалтерії. освоєння чисел та підрахунків	Розуміти суть значення та моменти зародження бухгалтерії; обґрунтувати роль та місце обліку у системі наук	Тести, питання, кейси
2	Початки бухгалтерії в античному світі та середньовіччі	Розуміти початки зародження бухгалтерії в античному світі та середньовіччя; обґрунтувати роль та місце обліку в античному світі та середньовіччі	Тести, питання, кейси
3	Зародження та формування бухгалтерської науки. Виникнення оподаткування.	Розуміти основи зародження та формування бухгалтерської науки; обґрунтувати необхідність виникнення оподаткування, як науки	Тести, питання, кейси
4	Формування бухгалтерських та податкових шкіл в Європі та США	Розуміти напрямки формування бухгалтерських шкіл в Європі та США; визначити роль та місце податків та обліку в Європі та США	Тести, питання, кейси
5	Історія виникнення і розвитку форм бухгалтерського обліку та формування теорій	Знати історію виникнення і розвитку форм бухгалтерського обліку; розуміти теорії подвійного відображення фактів	Тести, питання, кейси

	подвійного відображення фактів господарської діяльності	господарської діяльності	
6	Історія становлення бухгалтерського обліку в Україні	Розуміти початки становлення бухгалтерського обліку в Україні; обґрунтувати	Тести, питання, кейси
	Історія розвитку бухгалтерського обліку в Україні наприкінці XVIII - у XX ст.	Розуміти етапи розвитку бухгалтерського обліку в Україні наприкінці XVIII - у XX ст ; обґрунтувати роль та місце обліку в умовах сьогодення	Тести, питання, кейси

4. Система оцінювання курсу

Поточне тестування та самостійна робота			Сума балів з навчальної дисципліни
Модуль 1		Модуль 2	
Змістовий модуль 1 поточний контроль	Змістовий модуль 2 Самостійна робота	Змістовий модуль 3 Індивідуальне завдання	
Теми 1-8	Теми 1-8	Теми 1-8	
50	40	10	
100			

Знання, при формі семестрового підсумкового контролю-заліку, оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

зараховано:

90 – 100 – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

80 – 89 – здобувач освіти дуже добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

70 – 79 – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається кількох неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

60 – 69 – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє значну кількість неточностей у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

50 – 59 – здобувач освіти частково опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє значну кількість неточностей у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

не зараховано:

26 – 49 – здобувач освіти не опанував більшості навчального матеріалу дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

1 – 25 - здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Шкала оцінювання для заліку		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90 – 100	зараховано	A
80-89		B
70-79		C
60-69		D
50-59		E
26-49	Не зараховано	FX
1-25		F

Накопичення балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Практичні	40
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	10
Залік	40
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Лекція																	-
Практичні		5		5		6		6		6		6		6			40
Самостійна робота															10		10
Індивідуальне завдання															10		10
Залік																40	40
Максимальна кількість балів																	100
Всього за тиждень		5		5		6		6		6		6		6	20	40	100

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних завдань.

Критерії поточного оцінювання:

«5» – в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.

«4» – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних

питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

«3» – в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.

«2» – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.

Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати студенти під час практичних занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).

Середній бал за поточний контроль переводиться у 50 бальну шкалу.

Система оцінювання знань самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів:

1. Тестування
2. Контрольна робота

Тестовий контроль: студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) (дві спроби – кращий результат).

Максимальна кількість балів за тестування становить 30 балів (60 тестів по 0,5 бали).

Контрольна робота

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Підсумковий модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт.

Передбачено виконання однієї контрольної роботи. Кожна контрольна робота оцінюється максимум 10 балів.

Контрольна робота виконується після Тем 6.

Усне опитування термінів відповідно до глосарію, який поданий у дистанційній формі навчання <http://www.d-learn.pu.if.ua>. Оцінюється, як поточна оцінка 2, 3, 4, 5.

Критерії оцінювання:

9-10 балів – в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усного виступу.

8-7 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усного виступу, в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

4-6 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усного виступу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-3 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усної відповіді, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Система оцінювання знань через проведення письмових індивідуальних робіт

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання (ІЗ).

Контроль знань індивідуальної роботи проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Модульний контроль

знань індивідуальної роботи студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або індивідуальних завдань.

ІНДЗ може бути виконано так:

Студент бере за основу реальне підприємство на якому працює він, його родичі чи знайомі; або яке розміщено за місцем проживання.

Вихідними даними є загальні характеристики підприємства, характер виробничої діяльності, асортимент продукції, що випускається, ринкові позиції та зовнішні прояви бізнес культури, Бізнес-дизайн. Індивідуальне завдання виконується в окремому зошиті або друкується на окремих аркушах або у вигляді презентації Power Point (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту).

Максимальна кількість балів за ІНДЗ становить 10 балів.

Критерії контролю знань індивідуальної роботи студентів (за виконання письмової контрольної роботи або індивідуального завдання):

9-10 балів - в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

8-7 балів - достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

6-5 балів - у цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

4-3 балів - не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

2-1 балів - частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

0 балів - не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

6. Ресурсне забезпечення

Основна

1. Бутинець Ф. Ф. Історія бухгалтерського обліку: [Навч. посіб.]: у 2-х ч. 2-е вид., доп. і перероб. Ф. Ф. Бутинець. Житомир : Рута, 2001. Ч. 1. 512 с.

2. Бутинець Ф. Ф. Історія бухгалтерського обліку: [Навч. посіб.]: у 2-х ч. 2-е вид., доп. і перероб. 2-е вид., доп. і перероб. / Ф. Ф. Бутинець. Житомир : Рута, 2001. Ч. 2. 512 с.

3. Пушкар, М. С. Історія обліку та контролю господарської діяльності : [Навч. посіб.] / М. С. Пушкар, Н. В. Гавришко, Р. В. Романів. Тернопіль : Карт-бланш, 2003. 223 с.

4. Пушкар, М. С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні. Тернопіль : Економічна думка, Карт- бланш, 1999. 422с.

5. Ярошенко Ф.О. Історія податків та оподаткування в Україні : [Навч. посіб.] / Ф.О.Ярошенко, В. Л. Павленко. Ірпінь : Академія ДПС України, 2002. 240 с.

6. Остап'юк М.Я., Лучко М.Р., Даньків Й.Я. Історія бухгалтерського обліку: Навчальний посібник/ 2-ге вид. виправ. і доповн. Київ: Знання, 2009. 278 с.

Наукові публікації

7. Кивенко С.В. Роль та сучасний розвиток наукових бухгалтерських шкіл України. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку Зб. мат. VI Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції; 14 травня 2020 р. К.: КНЕУ, 2020. С. 37 – 39.

URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/33508/olik_5_20.pdf?sequence=1&isAllowed=y

8. Хомин П.Я. Витки й виверти історії бухгалтерського обліку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія "Економіка"*. Вип. 1 (45). Т.2. 2015. С. 48–52.

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра обліку і оподаткування
Викладач (-і)	Баланюк Іван Федорович д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і оподаткування Шеленко Діана Іванівна, д.е.н., проф., професор кафедри теоретичної і прикладної економіки
E-mail викладача	diana.shelenko@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ .
Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на залік, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.
Додаткові бали	<i>Додаткові бали до поточного контролю</i> Доповнення усного виступу: 2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми. 1 бал – отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку. Суттєві запитання до виступаючих: 2 бали – отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми. 1 бал – отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається. Експрес-контроль: 2 бали – бали нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлюють свої думки. 1 бал – отримують студенти, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми. Складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами): Програмою курсу визначено перелік ключових термінів, що

	<p>розкривають зміст кожної теми. Студентам пропонується скласти словник основних термінів з конкретної теми бали нараховуються студентам, які не лише склали повний перелік визначених термінів з конкретної теми, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст.</p> <p>1 бал – нараховуються студентам, які склали неповний перелік визначених термінів з конкретної теми і не можуть їх розтлумачити без конспекту.</p> <p>Підготовка творчих завдань(есе, дайджест):</p> <p>Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену робочою програмою. Головна мета есе – це самостійне викладення студентом на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання.</p> <p>Дайджест – це добір уривків з різних джерел на певну тематику. У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки.</p> <p>1 бал – бали отримують студенти, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об'єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі висновки</p> <p>1 бал – бал отримують студенти, які в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків.</p>
Неформальна освіта	<p>Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019)</p>

Професор _____ **Баланюк І.Ф.**
Професор _____ **Шеленко Д.І.**